

גם הפירות שבתוכה נשארים בבעלותו, ואם היה זה יין או שמן, 34
ונשפר, הפסיד המוכר, וכן יכול כל אחד מהם לחזור בו. אך משעה 35
שנתמלאה המדה, מושאל הכלי ללוקח, ואין הם יכולים לחזור 36
בהם, וכן אם נשפר היין או השמן, הפסיד הלוקח. במה דברים 37
אמורים – דין זה שאמרנו עוסק במדה שאינה של שנייה, אלא 38
שאלו אותה מאדם שלישי. 39
דין שני: אבל אם היתה המדה של אחד מהן – של המוכר או הלוקח, 40
ראשון ראשון קנה – כל כמות שנכנסת לכלי המדה, שייכת לבעל 41
הכלי, ואם כלי המדה שייך ללוקח, זכה בכל מה שנכנס 42
למדה, אפילו קודם שהתמלא, ואין המוכר יכול לחזור בו. ואם 43
כלי המדה שייך למוכר, מה שנכנס לתוכו עדיין שייך לו ואין 44
הלוקח קונה עד שימשוך. במה דברים אמורים, שהפירות שייכים 45
לבעל הכלי, כשהכלי מונח ברשות הרבים, וכן בהצטרף שנייה של 46
שנייה, ולא קיבלו רשות להניח שם כלים למדידת פירות. 47
דין שלישי: אבל אם המדה השייכת ללוקח או למוכר נמצאת 48
ברשות המוכר, לא קנה הלוקח עד שניגביתנה – את המדה עם 49
הפירות, שהגבהה קונה בכל מקום (לעיל פד), או עד שיוציאנה 50
הלוקח מרשותו של מוכר וימשכנה לרשותו או לסימטא. 51
דין רביעי: אם היתה המדה של אחד מהם מונחת ברשות הלוקח, 52
בין שקבל עליו המוכר למכור את הפירות וקבע את המחיר, קנה 53
הלוקח, אף אם הפירות בכלי של המוכר ואף אם עדיין לא מדרם, 54
מפני שחשיבות הכלי מתבטלת לגבי הרשות שבה הוא נמצא, 55
ונחשבים הפירות ברשות הלוקח. ממשיכה הברייתא את הדין 56
הרביעי: אם היו הפירות ברשות הלה המופקדים אצלו, כלומר 57
שהמוכר הפקיד אצל אדם את פירותיו, ומן הסתם הקנה לו הנפקד 58
את רשותו כדי שיוכל למדוד ולמכור שם את פירותיו, לא קנה 59
הלוקח עד שיקבל עליו הנפקד לייחד את מקום הפירות ללוקח, או 60
עד שישפוך הלוקח את מן מן של הפירות מהנפקד, ועל ידי זה 61
קונה הלוקח את הפירות בקנין חצר. 62
מקשה הגמרא: קתני מיהא – מכל מקום מבואר בדין השני 63
שבברייתא, שאם היתה המדה של הלוקח, ראשון ראשון קנה, 64
ומדובר ברשות הרבים, ובהצטרף שנייה של שנייה, 65

כלי – כל שיש לו של אדם, דינו כחצירו, וקונה לו את החפץ בכל 1
מקום שהוא מונח, כסימטא או רשות של שניהם, ואפילו ברשות 2
המוכר, כיון שרשאי להניח שם את כליו, הוין מרשות הרבים, שאין 3
לו רשות להניח שם את כליו. ורבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש 4
דאמרי תרתייהו, כלי של אדם קונה לו אפילו אם הוא מונח ברשות 5
הרבים. 6
אמר רב פפא, לא פליגי – אין כאן מחלוקת בין האמוראים, אלא 7
כאן – רב ושמאל שאמרו שכלי של אדם אינו קונה ברשות 8
הרבים, היינו ברשות הרבים ממש, וכאן – רבי יוחנן ורבי שמעון בן 9
לקיש שאמרו שאפילו ברשות הרבים קונה, כוונתם שקונה 10
בסימטא, ואמאי קרו לה – ומדוע הם כינו את הסימטא רשות 11
הרבים, מפני שאין היא ברשות היתיר, שהרי אין לה מחיצות, והיא 12
דומה יותר לרשות הרבים. 13
מוכיחה זאת הגמרא מדברי רבי יוחנן עצמו: קמי נמי מסתברא – 14
כך גם מסתבר, שאין כאן מחלוקת, דאמר רבי אבהו, אמר רבי 15
יוחנן, כל שיש לו אדם קונה לו בכל מקום שיש לו רשות להניחו שם, 16
ויש לדייק שרבי יוחנן עצמו סובר שרק במקום שיש לו ללוקח 17
רשות להניח את הכלי, כגון בסימטא או ברשות המשותפת 18
לשניהם, אין – אכן יכול הכלי לשמש כחצירו וקונה לו, אבל 19
במקום שאין לו רשות להניחו, כגון ברשות הרבים, לא – אין הכלי 20
יכול לשמש כחצירו, ולכאורה קשה שהרי רבי יוחנן עצמו אמר 21
שכלי של אדם קונים לו ברשות הרבים, אלא ודאי כוונתו היתה 22
לסימטא, ששם מנה – אכן מוכח מכך שרבי יוחנן ורבי שמעון בן 23
לקיש אמרו את דינם בסימטא ולא ברשות הרבים. 24
הגמרא מקשה על דברי האמוראים מברייתא: תא ששמי, שנינו 25
בברייתא, לגבי כלי של אדם אחד הנמצא ברשות אדם אחר, ויש 26
פירות בכלי, באיזה אופן הם נחשבים אצל בעל הכלי, ובאיזה 27
אופן הם נחשבים אצל בעל הרשות, ארבע מדות – ארבע חילוקי 28
דינים יש במוקדן וקונים. 29
דין ראשון: אם היה כלי המדה של אדם זר, ושאלוהו המוכר 30
והקונה יחד, המוכר שאלו לצורך מדידת הפירות והלוקח שאלו 31
כדי לשמור בו את הפירות לאחר המדידה עד שיעבירם לכליו, עד 32
[כל זמן] שלא נתמלאה המדה, הרי היא מושאלת למוכר, ולכן 33

אגרות קודש

ב"ה, ב' אייר, תשט"ו

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ח ניסן בו כתב שלאחר לימודו עם תלמידיו מרגיש עיפות, ובטח יש אפשרויות לסדר שיעשו הפסקה קלה באמצע הלימודים או שקודם הלימודים יהי אויסגערות כדבעי, וכשעושים אחיזה בדרך הטבע נשפעת הצלחה גם למעלה מדרך הטבע.

בהנוגע לשידוכין, צריך הי' לדקדק בענינים העיקריים בהנוגע להמשודכת, שאז במילא הענינים הטפלים ועאכו"כ טפל דטפל וחיצוני דחיצוניות אינו תופס מקום כלל וכלל, וכידוע שכל שהפנימיות בגילוי החיצוניות בטל, - פארלירט זיך אין גאנצען - ובגישה כזו בודאי יתבטלו עניני הנסיונות והמניעות המדומות ובמילא ימצא זיווג הטוב לפניו בגשמיים וברוחניות בקרוב ממש, וברובא דרובא הרי סו"ס נוכחים לדעת שגם בחיצוניות מתאימה וטובה.

בברכת הצלחה בכל הנ"ל מתוך בריאות הנכונה.

מאי לאו – האם אין הכוונה שהיה הכלי של הלוקח ברשות הרבים
ממש, ומוכח שכלי של לוקח קונה אפילו ברשות הרבים, ושלא
דבריו האמוראים שכלי של אדם קונה לו רק במקום שהוא רשאי
להניחו. מתרצת הגמרא: לא – אין כוונת הברייתא שהיה הכלי
ברשות הרבים, אלא בסימטא, ששם רשאי כל אדם להניח את
כליו.
מקשה הגמרא: כיצד אפשר לפרש שכוונת הברייתא לסימטא,
והיא רשות הרבים? וימא דחצר שאינה של שניהם? קמני – והרי
התנא כתב 'ברשות הרבים, ובחצר שאינה של שניהם' משמע
שהם דומים זה לזה, וכשם שב'חצר שאינה של שניהם' אינם
רשאים להניח כלים, כך ברשות הרבים המוכרת שם אין להם
רשות להניח כלים, ואין יתכן שכוונתו לסימטא, ששם רשאים
להניח את כליהם. מתרצת הגמרא: מאי דחצר שאינה של שניהם,
נמי – גם זה אינו כמשמעו, אלא דלא דהא בולא ולא דהא בולא
– שאין כל החצר שייכת למוכר לבד ולא ללוקח לבד, אלא
דתרניהו – של שניהם, שהם שותפים בה, והרי היא כסימטא שיש
לשניהם רשות שימוש בה, ולא קשה על האמוראים הסוברים
שאין כלי של אדם קונה לו במקום שאינו רשאי להניחו.
הגמרא דנה האם כלי של לוקח הנמצא ברשות המוכר קונה
ללוקח: בעא מיניה ו-שאלו רב ששית מרב הונא, בליו של לוקח
המונח ברשות המוכר, והניח המוכר את הפירות בכלי הלוקח,
האם דין כמי שהניח את הפירות בחצירו של הלוקח, וקנה
הלוקח, או שלא קנה, כיון שהכלי של הלוקח בטל לגבי רשותו של
המוכר.
אמר ליה רב הונא, תנינא – שנינו דין זה במשנה בגיטין (עו.) לגבי
נתינת גט, שאם ורקו לה הבעל לתוך חיקה – על בגדיה שהיא
לבושה בהם, או לתוך קלתה – סל שלה שמניחה בו מחטים וכלי
טוויה, הרי זו מנודה. ומוכח שאף שהבית שייך לבעל, מכל מקום
נתינת הגט בקלתה נחשבת כנתינת לרשותה, והוא הדין שכלי
הלוקח הנמצאים ברשות המוכר אינם בטלים, אלא קונים ללוקח.
אמר ליה רב נחמן לרב הונא, מאי טעמא פשטת ליה מהתא – מה
הטעם שפשטת את ספיקו של רב ששת מהמשנה במסכת גיטין,
שאין זו ראייה טובה, דמחזי לה מאה עובלי בעובלא – שכבר 'היכו'
ראיה זו מאה הכאות במשקולת של ברזל, כלומר, דחו במסכת
גיטין (עח.) את הראיה בכמה אופנים, כפי שיבואר להלן.
דאמר רב יהודה אמר שמואל בדחית ראייה זו, והוא – דין זה נאמר
באופן שהיתה קלתה תלויה ביה – באשה, ואינה נגררת על הארץ,
ונמצא שהאשה הגביחה את הגט על ידי הסל והגביחה קונה בכל
מקום, וגם ברשות הבעל, ולכן היטל מגורשת.
וריש לקיש אמר, שבמשנה מדובר שקלתה היתה קשורה בה, ואף
על פי שאינה תלויה ביה, אלא נגררת על גבי קרקע, וכיון שהסל
קשור בה הרי הוא כגופה ומתגרשת בנתינת הגט בקלתה, כשם
שמתגרשת בנתינת הגט בידה, אף שהיא עומדת ברשות הבעל.
רב אדא בר אבהו אמר, כגון שהיתה קלתה מונחת לה בין ירכותיה
– בין רגליה, כשהיא יושבת על גבי קרקע, וכיון שאין אדם מקפיד
על מקום מושב אשתו, נמצא שהכלי מונח במקום שיש לה רשות
להניחו, ולכן הוא קונה לה את הגט.
רב משמיא בריה דרבי אמי אמר, כגון שהיתה בעלה מוכר קלתה,
ויש לו מקום מיוחד לקלתה וקלתה מונחת ביניהם וכיון שאין
הבעל מקפיד על מקומה, הרי זה כאילו קלתה מונחת במקום
השייך לה.
רבי יוחנן אמר, טעם המשנה הוא מפני שמקום חיקה ו-מקום
בגדיה כשנגררים על הארץ קניו לה, וכן מקום קלתה קניו לה,
והרי זה בכלי הלוקח ברשות הלוקח, ולכן קונה שם את גיטתה.
ואמר רבא מאי טעמא דרבי יוחנן, לפי שאין אדם מקפיד לא על

מקום חיקה ולא על מקום קלתה.
כיון שהתבאר על פי דבריו כל האמוראים שמהמשנה אין ראייה
שכלי של לוקח קונה ברשות מוכר, מסיים רב נחמן את שאלתו,
מדוע לא פשט רב הונא את הספק ממקום אחר: אלא פשוט לה
מהברייתא של ארבע מדות במוכרים שהובאה לעיל (ע"א),
והתבאר בדין השלישי שם שאם היתה המדה עם הפירות ברשות
המוכר, לא קנה הלוקח את הפירות עד שייגביהנה, או עד שייגבינה
ברשותו במשיכה, מאי לאו – האם לא מדובר גם באופן שהפירות
נמדדו בכליו דלוקח, ומכל מקום לא קנה עד שיגביה או ימשוך,
והיינו כיון שכלי של לוקח ברשות מוכר אינו קונה.
דוחה הגמרא: לא, יתכן שדין זה עוסק באופן שהפירות הונחו
בכליו המוכר, ולכן לא קנה הלוקח עד שיגביה, אבל בכליו של
לוקח באמת קונה מיד.
מקשה הגמרא על הדחייה: ולדבריה, מדרישא – בדין השלישי,
עוסקת בכליו המוכר, מסתבר שהסיפא נמי עוסקת באופן
שהפירות נמצאים בכליו המוכר, ואם כן אימא סיפא, בדין הרביעי,
שם מבואר שאם היו הפירות ברשות לוקח, כיון שקיבל עליו המוכר
למוכרום לו קנה הלוקח, ואי מדובר שהפירות בכליו המוכר, אמאי
קנה לוקח, הלא כשם שכלי של לוקח קונה אף ברשות המוכר,
כיון שהכלי לא מתבטל לרשות שבה הוא מונח, כך גם הכלי של
המוכר שמונח ברשות הלוקח לא יתבטל לגבי הרשות, וכיון
שהפירות נחשבים ברשות המוכר, לא יקנה הלוקח, אלא ודאי
מוכח מכאן שהולכים אחר הרשות, וכמו שרצה רב נחמן לפשוט
מהברייתא שכליו של לוקח ברשות המוכר אינם קונים לו.
מתרצת הגמרא: לעולם אפשר לומר שאין הכלי מתבטל לגבי
הרשות, ואין הרישא והסיפא עוסקים באותו ענין, אלא ברישא
שכתוב שברשות מוכר אין הלוקח קונה עד שיגביה, מדובר
שהפירות מונחים בכלי של מוכר, אבל בכלי של הלוקח היה קונה,
והסיפא האומרת שברשות לוקח קנה לוקח, אמתא – באה ללמד
את הדין לאופן שהיו הפירות בכליו דלוקח, שכן שהיו כלי
הלוקח ברשות הלוקח, קנה. ואין לפשוט מכאן שבאופן שהיו כלי
הלוקח ברשות המוכר לא קנה.
שואלת הגמרא: וימא פסקא – מנין לך להחליט כך ולומר
שברישא מדובר בכלי המוכר ובסיפא בכלי הלוקח. משיבה
הגמרא: פסקא דמילתא – סתמם של דברים כך הוא, כי מוכר ו-
ברשות המוכר, מאי דמוכר שכיחי – מצויים כליו של המוכר, כי
לוקח, מאי דלוקח שכיחי – מצויים כליו של לוקח. ולפי זה מבואר
בברייתא, שפירות שנמצאים ברשות לוקח קונה הלוקח כיון
שבדרך כלל המדידה היא בכלי של לוקח, ופירות שנמצאים
ברשות מוכר אין הלוקח קונה כיון שבדרך כלל המדידה היא
בכלי של מוכר.
הגמרא מנסה לפשוט את הספק מברייתא אחרת: אמר רבא, תא
שמע, מוכר פירות שהוביל את סחורתו על ידי חמרים המנהיגים
את החמור שהסחורה טעונה עליו, או פועלים שנושאים את
הסחורה על גבם, אם משך הלוקח את חמרי ופועליו של המוכר
עם הפירות שעליהם והניחין לתוך ביתו, אין משיכה כזו נחשבת
כקנין, ולכן בין אם המוכר פסק עם הלוקח את המחיר, עד שלא
מדיד את כמות הסחורה, אלא הכניסם כשהם טעונים ולא פרק את
הסחורה מעליהם, שבזה יש חסרון שכיון שלא מדד לא היתה
הנחה ברשות הלוקח, ובין אם פרק הלוקח את הסחורה מעליהם
וקדיד את כמות הפירות והניחם ברושתו, עד שלא פסק המוכר את
המחיר שישלם הלוקח עבורם, שבזה החסרון הוא בכך שעדיין לא
נפסק המחיר, ולא גמרו בדעתם לקנות, שניחן – המוכר והקונה
יכולין לחזור בהן.